

JOAN ROM: VEURE EL MÓN DES D'UNA ALTRA PERSPECTIVA

// ABEL FIGUERES

«E.R.T. Joan Rom». Fundació Suñol. Barcelona
De l'1 d'octubre de 2013 al 25 de gener de 2014
fundaciosunol.org

Una de les obres de Joan Rom que es pot veure actualment a la Fundació Suñol, de Barcelona, ens remet a tot allò que està fora del marc de la pintura, fora del marc de l'art, a tot allò que ens du cap a l'entorn de l'art, vers el món físic, natural, social i cultural. Ens referim a *Fora el marc II* (1990), una peça de paret composta per un petit bastidor, que emmarca l'espai buit del mur, del qual surten quatre branques de cep, quatre vergues, que prolonguen els laterals verticals del marc cap amunt i cap avall tot sortint dels límits.

L'exposició recull una cinquantena de peces que van ser dutes a terme entre mitjan dècada dels vuitanta i finals de la dels noranta. El 1998, Joan Rom, que tenia aleshores 44 anys, va decidir deixar de ser «artista», va deixar de produir obres per dedicar-se a la docència i a ser «un mer espectador de l'art».

El títol de la mostra actual, «E.R.T.» té voluntat d'esdevenir un acrònim; però si el convertim en substantiu, aleshores la paraula «ert» pot significar dret, rígid o també enravenat, encarcerat.

Veient el recull d'obres exposades en aquest espai clar i lluminós ens adonem de la coherència del discurs i de la proposta de l'autor, del seu interès per les restes de la civilització, pels materials pobres i de rebuig, pels objectes trobats, per les rampoines abandonades, pels detritus

industrials. Es tracta de materials i de fragments de materials que estan carregats de tota mena de connotacions humanes, econòmiques, socials i que, en molts casos, han estat en contacte directe amb el cos. Són materials com ara el cautxú dels pneumàtics o els vidres dels cotxes abandonats, els fragments de diversos tipus de pells que han format part de vés a saber quines vestimentes, la llana esfilagarsada dels matalassos desfets, els sacs de productes industrials ja utilitzats i que han estat tirats a les escombraries, els trossos de cuir de jaquetes usades, fustes, brides, plàstics, filferros, retalls de coure, de plom, etc.

Són materials exclosos, desubicats i descontextualitzats que l'artista reutilitza i recicla per tal que assoleixin noves formes, noves aparences, nous significats, altres connotacions. Mitjançant la seva intervenció, aquests materials esdevenen peces o muntatges que ja formen part del nostre imaginari col·lectiu com ara el *Monument a peixos morts* (1986), un emblemàtic muntatge fet de diferents trossos i retalls de cautxú; la *Biga o vehicle per travessar el bar-do* (1986), una obra rotunda i captivadora, de 4 metres de llarg, que s'expandeixen pel terra; una peça de paret Sense títol, del 1989, en la qual els vidres d'un automòbil semblen una mena de pulmons de contradictòria transparència; els *Germans II i III* (1991) i el *Divan* (1993), fets de diversos retalls de pell recosits; o el *Peu* (1991), la *Casa de cargols* (1994) i el *Passatge* (1995), fets amb manyocs de llana de matalassos obsolets.

En una de les seves anotacions, l'artista confessa que la seva entrada a l'art va estar condicionada per la pregunta: «Què es pot fer amb les restes?». Una pregunta que porta implícit un plantejament crític, una presa de consciència, un inici de compromís; una pregunta que en-

tronca amb els plantejaments que diversos intel·lectuals, literats i artistes han fet des dels començaments del segle xx. Només cal recordar, per exemple, els escrits de Lenin com ara *Per on començar?, Què fer?*, o la persistent *Che fare?* que apareix en moltes de les obres de Mario Merz, escrita amb neons lluminosos de diversos colors.

L'activitat desenvolupada per Joan Rom ens ha demostrat que l'artista pot utilitzar aquestes restes, per exemple per dignificar-les, per fer altres coses que tinguin nous significats, per donar-los un nou ús, una nova funció. L'artista, tal com diu el mateix Rom, «utilitza l'art per submergir-se en el món esperant treure'n quelcom. Sovint, en tornar a recollir el fil, s'adona que el cuc ha volat, la qual cosa no suposa cap tragèdia. La gràcia del joc es troba en els moviments que fa en llençar l'esquer.»

Es tracta, en aquest cas, d'uns moviments que ens ajuden a assolir una nova percepció i una altra visió de les coses. Potser, per això, en un altre lloc confessa: «Estick agraït a l'art perquè em va permetre veure el món des d'una altra perspectiva.»

Fotografies: Carles Fargas. Cortesia Fundació Suñol.

